

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 653/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o., Nám. 1. máje 1605, Uherský Brod, Česká republika, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., Pred poľom 1652, Trenčín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Dušan Ažaltovič, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 5 C 96/2016 zo 4. októbra 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 5/2017 z 12. júla 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o., Nám. 1. máje 1605,

Uherský Brod, Česká republika (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., Pred poľom 1652, Trenčín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Dušan Ažaltovič, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 96/2016 zo 4. októbra 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 5/2017 z 12. júla 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalobkyne stranou sporu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 96/2016, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o jej žalobe o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu územnej samosprávy pri výkone samosprávy, smerujúcej proti žalovanému [REDAKOVANÉ]. Okresný súd (napadnutým) rozsudkom sp. zn. 5 C 96/2016 zo 4. októbra 2016 žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal voči nej nárok na náhradu trov konania. Krajský súd, rozhodujúc o odvolaní sťažovateľky, (napadnutým) rozsudkom sp. zn. 5 Co 5/2017 z 12. júla 2017 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal voči sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Sťažovateľka v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu, pričom svoju sťažnosť odôvodňuje najmä takto:

«Sťažovateľ žalobou... uplatnil svoj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom... ku ktorej došlo pri vyrubení dane z nehnuteľností na rok 2006. Pohľadávku vymáhanú v súdnom konaní sťažovateľ nadobudol na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 17. 02. 2014 od spol. [REDAKOVANÉ]... ktorej žalovaný ako orgán územnej samosprávy... vyrubil... daň z nehnuteľností vo výške

116 067 Sk (3 852,72 Eur). Daň bola daňovníkom v stanovených lehotách splatnosti uhradená.

... Škoda spôsobená daňovníkovi pozostáva z nesprávneho úradného postupu žalovaného, ktorý v zmysle legislatívy účinnej v čase vyrubovania dane z nehnuteľností nevyužil možnosť a za splnenia príslušných zákonných podmienok i právnu povinnosť, skúmať existenciu miestnych podmienok za účelom posúdenia možnosti zníženia sadzby dane z nehnuteľností, žalovaný túto povinnosť v procese vyrubovania dane z nehnuteľností vôbec nesplnil a daň vyrubil bez zohľadnenia takýchto miestnych podmienok, ktoré boli také, že zníženie sadzby dane predovšetkým dane zo stavieb plne opodstatňovali.

... Zároveň, podľa názoru sťažovateľa, žalovaným vydané rozhodnutie, ktorým bola vyrubená daň z nehnuteľností na rok 2006, je taktiež nezákonné a protiústavné, v rozpore s Ústavou SR garantovaným právom vlastníť majetok z dôvodu, že postupca nadobudol zdaňované nehnuteľnosti z príjmov zdanených daňou z príjmov, a napriek tomu je druhýkrát zdaňovaný daňou z nehnuteľností.

Sťažovateľ v predmetnom konaní podal procesný návrh na zmenu strany sporu tak, že z konania vystúpi doterajší žalobca a na jeho miesto vstúpi postupník z dôvodu postúpenia pohľadávky, ktorá je predmetom konania, na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 26. 05. 2016.

Prvostupňový súd svojím rozsudkom zo dňa 04. 10. 2016. sp. zn. 5 C/96/2016-56 rozhodol o zamietnutí žaloby podanej sťažovateľom... V identický deň... rozhodol uznesením sp. zn. 5 C 96/2016-53 o procesnom návrhu sťažovateľa týkajúceho sa pripustenia zmeny strany v tomto konaní tak, aby na miesto neho do konania vstúpil postupník žalobou uplatnenej pohľadávky, t. j. spoločnosť [REDACTED]

Súd prvého stupňa odôvodnil nepripustenie zmeny strany sťažovateľa tak, že sťažovateľom predložená zmluva o postúpení pohľadávky je neplatná, pretože sťažovateľovi nepatrí uplatnené právo na náhradu škody voči žalovanému, pričom už prvá zmluva o postúpení pohľadávky voči žalovanému z daňovníka na sťažovateľa je neplatná, a to pre neurčitosť a rozpor so zákonom, pretože pohľadávka, ktorá mala byť postupovaná v čase postúpenia neexistovala a neexistujúcu pohľadávku nemožno postúpiť.

... Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. §§ 379 a 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej

inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom poukázal na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie prvostupňového súdu v danej veci.

... Sťažovateľ považuje tento procesný postup oboch súdov za nesprávny a nezákonný, ktorými boli porušené sťažovateľove a postupníckove práva na prístup k súdu a právo na spravodlivý súdny proces. Sťažovateľ je toho názoru, že súd bol povinný vyhovieť návrhu na zmenu strany sporu, pokiaľ by postupník súhlasil so vstupom do konania, keďže boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky k uvedenému úkonu... Sťažovateľ poukázal v tejto súvislosti aj na uznesenie NS SR sp. zn. I Obdo V 4/2014 podľa ktorého... „okolnosťou, či tvrdené právo (povinnosť), ktoré malo byť prevedené, alebo ktoré malo prejsť na iného, tu skutočne je, alebo či na iného skutočne prešlo alebo bolo prevedené, sa súd nezaoberá, pretože sa týka už posúdenia vo veci samej“... V prípade splnenia všetkých uvedených podmienok je v vyhovie procesnému návrhu zmeny strany sporu procesne nárokovateľné. Sťažovateľovi nie je zrejmé z čoho vyplýva domnienka súdov o obštrukčnom konaní a zjavnom zneužití práva sťažovateľom...

Odvolací súd vo svojom odôvodnení k vydanému rozsudku uvádza, že zmluva, na základe ktorej sťažovateľ navrhol vstup nového subjektu do konania bola uzatvorená krátko potom ako právny zástupca sťažovateľa prevzal predvolanie na pojednávanie. Je absolútne irelevantné, kedy dotknuté subjekty završia negociačný proces, na základe čoho dôjde k uzatvoreniu konkrétneho typu zmluvy s presne vymedzeným obsahom, ktorý bude akceptovateľný pre oboch kontrahentov.

... Odvolací súd ďalej konštatuje, že zmluvou o postúpení pohľadávky možno previesť iba právo zo záväzkov právneho vzťahu; niektoré práva teda nemožno previesť, v danom prípade ani nejudikované právo z verejnoprávneho vzťahu. Podľa našej mienky ide o nesprávny právny názor. Škoda je dôsledkom porušenia určitej právnej povinnosti, pričom spôsobením škody vzniká nový záväzkovoprávny vzťah medzi škodcom a poškodeným, kde obsahom tohto vzťahu je v synalagmatickom pomere povinnosť škodcu k náhrade spôsobenej škody a zároveň právo poškodeného požadovať náhradu škody od poškodeného.

... K súdmi tvrdenej neplatnosti Zmluvy o postúpení pohľadávok z dôvodu jej údajnej neurčitosti si týmto dovoľujeme uviesť, že plne postačí, keď výška pohľadávky je aspoň objektívne určiteľná, teda vymedzená takým spôsobom, aby ju bolo možné využitím určitých

postupov, príp. na základe stanovenej metódy určiť, čo bolo dodržané aj v prípade dotknutej zmluvy o postúpení pohľadávok.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo spoločnosti REALITY - X24 CZ, s. r. o. na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12. 07. 2017, sp. zn. 5 Co/5/2017-83, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 04. 10. 2016, sp. zn. 5 C/96/2016-56, porušené bolo.

2) Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12.07.2017, sp. zn. 5 Co/5/2017-83, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 04. 10. 2016, sp. zn. 5 C/96/2016-56, sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou na ďalšie konanie.

3) Spoločnosti REALITY - X24 CZ, s. r. o. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 359,84 €.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal, či sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Posudzujúc obsah sťažnosti a navrhovaný petit, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa v bode 1 petitu domáha vyslovenia porušenia ňou označených práv garantovaných ústavou a dohovorom len napadnutým rozsudkom krajského súdu („*ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu...*“), ale zároveň sa v bode 2 petitu domáha zrušenia aj napadnutého rozsudku okresného súdu a vrátenia veci tomuto súdu na ďalšie konanie. Zohľadňujúc túto nepresnosť vo formulácii petitu v kontexte s odôvodnením sťažnosti, ústavný súd ustálil, že sťažovateľka v posudzovanej veci namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu a zároveň aj procesne bezprostredne mu predchádzajúcim napadnutým rozsudkom (prvoinštančného) okresného súdu, pričom tento záver premietol aj do záhlavia tohto uznesenia.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdiv je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka v posudzovanej veci namieta, že k porušeniu jej v sťažnosti označených práv došlo (aj) napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorým súd prvej inštancie zamietol jej žalobu o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu územnej samosprávy.

Podľa § 355 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon nevyklučuje.

Z uvedených skutočností vyplýva, že sťažovateľka mala právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd (čo aj svojím napadnutým rozsudkom urobil). Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky tak za daných okolností vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

Z princípu subsidiarity svojej právomoci, bližšie definovaného v časti II.1 tohto uznesenia, ústavný súd vychádzal aj pri posudzovaní namietaného porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Krajský súd napadnutým rozsudkom z 12. júla 2017 na základe odvolania sťažovateľky ako žalobkyne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 27. septembra 2017 doručila okresnému súdu dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Konanie o označenom dovolaní vedie Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 7 Cdo 207/2017, pričom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom o ňom ešte nebolo právoplatne rozhodnuté.

Z uvedeného je zrejmé, že postup sťažovateľky v posudzovanej veci nerešpektoval subsidiárne postavenie ústavného súdu, keďže sťažnosť adresovanú ústavnému súdu, ktorou namieta porušenie svojich práv (aj) napadnutým rozsudkom krajského súdu, podala (v podstate) súčasne s dovolaním smerujúcim proti označenému rozhodnutiu odvolacieho súdu v jej veci. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilnú judikatúru (m. m. napr. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť ani samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu preto sťažovateľka podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a súčasným podaním dovolania vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu

(ústavný súd konajúci o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a najvyšší súd konajúci o podanom dovolaní), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno potom podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o uplatnenom mimoriadnom opravnom prostriedku považovať za predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010), čo zakladá dôvod na jej odmietnutie ako neprípustnej.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej v sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu je podaná predčasne, pretože ochrany svojich základných práv alebo slobôd sa sťažovateľka môže domôcť v dovolacom konaní, ktoré sama iniciovala. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 25 ods. 2 (v spojení s § 53 ods. 1) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľky.

V nadväznosti na už uvedené, nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia, považuje ústavný súd za vhodné poukázať na svoju ustálenú judikatúru (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), v ktorej opakovane uvádza, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. v prípade sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu, pozn.), s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ ešte pred podaním dovolania podal aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva

z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2018